

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อให้ทราบถึงลักษณะสายพันธุ์มะละกอ ระบบการผลิตและการตลาดมะละกอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการวิจัยโดยการสำรวจและสัมภาษณ์เกษตรกร 50 ราย ในพื้นที่ปลูกมะละกอหลักของจังหวัด ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง

ผลการศึกษาพบว่า ในปี 2551 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมะละกอ 4,493 ไร่ อำเภอบ้านนาเมืองมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด เท่ากับ 1,714 ไร่ รองลงมาคืออำเภอบ้านตาขุนที่มีพื้นที่ปลูก 774 ไร่ การปลูกมะละกอเป็นการค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งสิ้น 13 อำเภอ จาก 19 อำเภอ สายพันธุ์มะละกอที่นิยมปลูกกันมากที่สุดคือสายพันธุ์แขกดำ โดยเกษตรกรร้อยละ 98 ปลูกมะละกอสายพันธุ์นี้ เกษตรกรร้อยละ 50 ทำการเก็บเมล็ดและเพาะเอง ทำให้มีการกลายพันธุ์ได้ง่าย เนื่องจากมะละกอเป็นพืชผสมข้าม

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะประจำพันธุ์ของมะละกอ ทำให้มีการปลูกมะละกอที่มีการกลายพันธุ์เพิ่มมากขึ้น เกษตรกรที่ซื้อเมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้ามาปลูก มีแหล่งที่ซื้อจากร้านขายเมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้าในท้องถิ่นซึ่งไม่มีการควบคุมมาตรฐานให้ตรงตามพันธุ์ นอกจากนี้มะละกอยังพบปัญหาโรคพืชสำคัญคือโรคไวรัสใบด่างวงแหวน ทำให้เกษตรกรต้องเลิกปลูกมะละกอในหลายพื้นที่ และจำเป็นต้องหาพื้นที่ใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดโรคจากการปลูกซ้ำในที่เดิม

เกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปลูกมะละกอเป็นพืชเสริม โดยส่วนใหญ่ปลูกแซมในสวนยางพารา ใช้ระยะปลูก 2*7 เมตร และ 3*7 เมตร เกษตรกรปลูกมะละกามีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย รายละ 4 ไร่ ให้น้ำโดยอาศัยน้ำฝน ถึงร้อยละ 88 ของจำนวนเกษตรกร การให้ปุ๋ยนิยมใช้ปุ๋ยเคมีถึงร้อยละ 75 ของจำนวนเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 25 ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยที่ใช้กันมากได้แก่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 รองกันหลุม ปุ๋ยสูตร 46-0-0 ในช่วงการเจริญเติบโต และปุ๋ยสูตร 13-13-21 ในช่วงให้ผลผลิต

การศึกษาค้นคว้าพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตมะละกอที่มีขนาดผลหนักประมาณ 1,000-1,500 กรัม ในผลสุกไม่พบผลสุกที่มีเนื้อสีแดง ทั้งที่เป็นลักษณะเด่นของพันธุ์แขกดำ ความหวานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10.0-11.9 %TSS ซึ่งอยู่ต่ำกว่าความหวานของมะละกอพันธุ์แขกดำที่มีความหวานประมาณ 13%TSS

ต้นทุนหลักในการผลิตมะละกาคือค่าแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50 ของต้นทุนการผลิตรวม รองลงมาได้แก่ค่าปุ๋ย (ร้อยละ 28) เกษตรกรขายมะละกอดิบในราคาเฉลี่ย 2.66 บาท/ก.ก. และมะละกอสุกในราคา 3.82 บาท/ก.ก. ในขณะที่มีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ 1.22 บาท/ก.ก. หรือเฉลี่ย 5,971 บาท/ไร่/ปี ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 4,888.08 ก.ก./ไร่/ปี สร้างรายได้ให้เกษตรกรแต่ละรายประมาณ 17,309 บาท/ไร่/ปี

ABSTRACT

This study aimed to investigate characteristics of varieties, production system and marketing of papaya in Suratthani province. Research methodology was conducted by field survey and interviewed of 50 papaya farmers using constructed questionnaires.

The result showed that in year 2009, Surat Thani province had papaya planting area about 4,493 rai (6.25 rai =1 hectare). The biggest planting area was in Kiriratnikom district with an area of 1,714 rai, following by Banthakun district with an area of 774 rai. There were 13 districts in Suratthani planting papaya commercially. The most favorable papaya variety was Khagdum. Ninety eight percent of papaya farmers in Suratthani grew this variety. Fifty percent of farmers collected seed and propagated seedling for next planting. Therefore, Khagdum papaya variety became mutation as it was cross-bred type. Most of papaya farmers had insufficient knowledge about the characteristics of each papaya variety. These resulted in planting more papaya with the mutate variety. Farmers bought papaya seed or seedling from local shop. There was no standard or quality control for papaya to make it true to type. Moreover, papaya growers faced the most important disease which was ring spot virus. This virus destroyed many planting areas so that farmers had to abandon their papaya plots. Farmers needed to find new planting area to avoid accumulation of disease. Local farmers planted papaya as an intercrop in rubber plantation. Planting spacing were 2 x 7 m. or 3 x 7 m. Eighty-eight percent of farmers practiced rain-fed irrigation. Chemical fertilizer was commonly applied whereas only 25 percent of farmers used both chemical and organic fertilizer. Fertilizer 15-15-15 was used in planting hole. Fertilizer 46-0-0 was then applied when papaya in vegetative stage. Fertilizer 13-13-2 was applied during fruiting period.

Study of papaya quality revealed that the red color in papaya tissue could not be found. This meant that the major characteristic of Khagdum was not shown in papaya in Suratthani. Sweetness was between 10.0 -11.9% TTS which was lower than that usually found in true Khagdum (13%TTS) . The highest production cost was labor, accounted for 50% of total cost (TC). Fertilizer cost was 28% of TC. Farmers sold raw papaya at the cost of 2.66 baht per kilogram and sold ripen papaya at 3.82 baht per kilogram. The production cost was 1.22 baht per kilogram or 5,971 baht per rai per year. Papaya yielded at 4,888.08 kilogram per rai per year providing yearly income of 17,309 baht per rai for each farmer.